

European Pain Federation EFIC

Research Strategy



Zašto je istraživanje bola važno

Uvod: Koji je problem?

Bol je najčešći razlog zbog kojeg ljudi traže medicinsku pomoć širom Evrope. Dok kratkotrajni bol (kao što je onaj od povrede) ima zaštitnu funkciju, dugotrajan ili hroničan bol (koji traje duže od tri meseca) može ozbiljno narušiti kvalitet života. On utiče ne samo na fizičko i mentalno zdravlje, već i na rad, obrazovanje i međuljudske odnose. Bol nije samo simptom, već ozbiljan zdravstveni problem sam po sebi.

Hronični bol nije samo lični teret — to je i strukturni izazov koji smanjuje ekonomsku produktivnost, opterećuje zdravstvene sisteme i pogoršava društvene nejednakosti širom Evropske unije. Više od 150 miliona Evropljana pati od hroničnog bola, što zahteva hitnu političku pažnju i koordinisane mere politike.

Ekonomski trošak je ogroman: procene pokazuju da ukupno opterećenje hroničnim bolom iznosi između 1,5% i 4% BDP-a u mnogim državama članicama EU. Ovi troškovi su rezultat izgubljene produktivnosti, dugoročnog bolovanja, prevremenog penzionisanja i povećane potražnje za zdravstvenim i socijalnim uslugama. U konkretnim brojkama, to znači milijarde evra izgubljenih svake godine — tihi gubitak za državne budžete i konkurentnost EU.

Ali trošak nije samo ekonomski. Hronični bol nesrazmerno pogađa žene, starije osobe i zajednice sa niskim prihodima, podstičući cikluse siromaštva, nezaposlenosti i lošeg zdravlja. Bez intervencije, ova dinamika će nastaviti da podstiče društvenu isključenost, produbljuje zdravstvene nejednakosti i podriva napredak ka ciljevima Evropskog stuba socijalnih prava i zdravstvene jednakosti.

Uprkos svemu tome, bol je i dalje nedovoljno prioritetizovan u okviru istraživačkih i političkih okvira EU. Trenutni naponi su fragmentisani, nedovoljno finansirani i nepovezani sa kliničkom stvarnošću. Inovacije su usporene zbog nedostatka koordinacije, nedoslednih podataka i izostanka strateške istraživačke agende na nivou EU.

Potreban je zaokret — ne samo u načinu na koji lečimo bol, već i u načinu na koji ga razumemo, istražujemo i finansiramo. Evropska unija mora tretirati hronični bol kao javnozdravstveni i ekonomski prioritet. To zahteva koordinisanu istraživačku politiku usklađenu sa programom Horizon

Europe, koja povezuje naučna otkrića sa kliničkom primenom i osigurava da inovacije dopru do svih Evropljana — bez obzira na prihode, godine ili geografsku lokaciju.

Poziv na akciju: Koordinisana evropska strategija za istraživanje bola

Kako bi odgovorila na ove izazove, Evropska federacija za bol (EFIC) razvila je detaljnu Strategiju za istraživanje bola u Evropi (PRiSE). Ova strategija nudi jasan, na dokazima zasnovan put za rešavanje postojećih praznina.

Razvijena uz doprinos kliničara, istraživača i ljudi koji žive s bolom, PRiSE predstavlja ujedinjenu evropsku viziju istraživanja bola. Ona se bavi dupliranjem rada, pogrešnim prioritetima i rasipanjem sredstava. Kroz prekograničnu koordinaciju, PRiSE može ojačati zdravstvene sisteme, usmeriti finansiranje i doneti stvarne koristi pacijentima — uz podršku ciljevima EU za inovacije, digitalno zdravlje i kvalitet života.

Strateški prioriteti

PRiSE je identifikovao pet glavnih ciljeva istraživanja:

- Bolje razumeti bol kroz proučavanje mnogih faktora koji na njega utiču, uključujući biološke, psihološke i socijalne aspekte.
- Istražiti stanja koja utiču na bol ili su pogođena bolom, poput depresije, problema sa snom i gojaznosti, i saznati kako ona utiču na bol i ishod lečenja.
- Procijeniti postojeće i nove tretmane, uključujući lekove, fizioterapiju i bihevioralne pristupe, kako bi se otkrilo šta najbolje funkcioniše.
- Razviti nove personalizovane tretmane prilagođene potrebama pojedinačnih pacijenata uz pomoć novih tehnologija.
- Istražiti kako bol utiče na društvo i ekonomiju kako bi se podržalo bolje planiranje zdravstva i odlučivanje o finansiranju.

Od strategije ka uticaju

Jedan od prioriteta strategije PRiSE je osiguranje da istraživanja dovedu do stvarnih promena. To znači da bi studije trebalo da budu korisne za kliničare, donosiocima odluka i ljude koji žive s bolom. Istraživanja bi takođe trebalo da budu lakše uporediva putem korišćenja standardizovanih mera ishoda i uključivanjem pacijenata u dizajn studija.

Nedavna istraživanja pokazuju da korišćenje kombinacije informacija (kao što su klinički podaci, rezultati mentalnog zdravlja i snimci mozga) može pomoći u predviđanju kako će se bol razvijati. Da bi to bilo moguće, istraživačima su potrebni dobri sistemi podataka i bolja povezanost između istraživanja i kliničke prakse.

Kako bi to omogućila, PRiSE preporučuje:

- Korišćenje zajedničkih standarda za merenje bola
- Uključivanje pacijenata u planiranje istraživanja
- Usklađivanje studija sa međunarodnim sistemima, kao što je ICD-11

Zaključak: Od strategije ka akciji

Bol pogađa milione ljudi širom Evrope i uzrokuje ozbiljne lične, društvene i ekonomske probleme. Ulaganjem u strateški, inkluzivan i na podacima zasnovan okvir za istraživanje — kao što je

predstavljeno u PRiSE strategiji — EU može smanjiti dugoročne troškove hroničnog bola, ojačati zdravstvene sisteme i ostvariti svoju posvećenost socijalnoj pravdi, ekonomskoj otpornosti i održivom javnom zdravlju.

Strategija PRiSE nudi mapu puta za postizanje tih ciljeva. Ceo dokument o strategiji možete pročitati u časopisu *European Journal of Pain*:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ejp.4767>

References

Berger, Sara E, and Alexis T Baria. "Assessing Pain Research: A Narrative Review of Emerging Pain Methods, Their Technosocial Implications, and Opportunities for Multidisciplinary Approaches." *Frontiers in Pain Research* 3 (2022): 896276.

Breivik, Harald, Elon Eisenberg, and Tony O'Brien. "The Individual and Societal Burden of Chronic Pain in Europe: The Case for Strategic Prioritisation and Action to Improve Knowledge and Availability of Appropriate Care." *BMC Public Health* 13 (2013): 1-14.

Cohen, Steven P, Lene Vase, and William M Hooten. "Chronic Pain: An Update on Burden, Best Practices, and New Advances." *The Lancet* 397, no. 10289 (2021): 2082-97.

Deckert, Stefanie, U Kaiser, Christian Kopkow, F Trautmann, Rainer Sabatowski, and JJEJOP Schmitt. "A Systematic Review of the Outcomes Reported in Multimodal Pain Therapy for Chronic Pain." *European journal of pain* 20, no. 1 (2016): 51-63.

Gatchel, Robert J, Yuan Bo Peng, Madelon L Peters, Perry N Fuchs, and Dennis C Turk. "The Biopsychosocial Approach to Chronic Pain: Scientific Advances and Future Directions." *Psychological bulletin* 133, no. 4 (2007): 581.

Huang, Yilong, Chunli Li, Jiaxin Chen, Zhongwei Wang, Derong Zhao, Lei Yang, Zhenguang Zhang, Yuanming Jiang, Xiaolina Zhang, and Bo He. "A Multidimensional Regression Model for Predicting Recurrence in Chronic Low Back Pain." *European journal of pain* 29, no. 3 (2025): e4793.

Mäntyselkä, Pekka T, Esko A Kumpusalo, Riitta S Ahonen, and Jorma K Takala. "Direct and Indirect Costs of Managing Patients with Musculoskeletal Pain—Challenge for Health Care." *European journal of pain* 6, no. 2 (2002): 141-48.

Mouraux, André, Kirsty Bannister, Susanne Becker, David P Finn, Gisèle Pickering, Esther Pogatzki-Zahn, and Thomas Graven-Nielsen. "Challenges and Opportunities in Translational Pain Research—an Opinion Paper of the Working Group on Translational Pain Research of the European Pain Federation (Efic)." *European journal of pain* 25, no. 4 (2021): 731-56.

Oliveira, CB, GE Ferreira, R Buchbinder, GC Machado, and CG Maher. "Do National Health Priorities Align with Global Burden of Disease Estimates on Disease Burden? An Analysis of National Health Plans and Official Governmental Websites." *Public Health* 222 (2023): 66-74.

Phillips, Ceri J. "The Cost and Burden of Chronic Pain." *Reviews in pain* 3, no. 1 (2009): 2-5.

Pickering, Gisèle, Mary O'Keeffe, Kirsty Bannister, Susanne Becker, Sonia Cottom, Felicia J. Cox, Elon Eisenberg et al. "A pain research strategy for Europe: A European survey and position paper of the European Pain Federation EFIC." *European Journal of Pain* 29, no. 1 (2025): e4767.

Stubhaug, Audun, Johan Liseth Hansen, Sara Hallberg, Anders Gustavsson, Anne Elise Eggen, and Christopher Sivert Nielsen. "The Costs of Chronic Pain—Long-Term Estimates." *European journal of pain* 28, no. 6 (2024): 960-77.

Treede, Rolf-Detlef, Winfried Rief, Antonia Barke, Qasim Aziz, Michael I Bennett, Rafael Benoliel, Milton Cohen, Stefan Evers, Nanna B Finnerup, and Michael B First. "Chronic Pain as a Symptom or a Disease: The IASP Classification of Chronic Pain for the International Classification of Diseases (Icd-11)." *Pain* 160, no. 1 (2019): 19-27.



Tuyl, L, N Zinger, and I Heide. "Scoping Study on Evidence to Tackle High-Burden under-Researched Medical Conditions– Discussion Paper." Publications Office of the European Union (2023).

Vos, Theo, Stephen S Lim, Cristiana Abbafati, Kaja M Abbas, Mohammad Abbasi, Mitra Abbasifard, Mohsen Abbasi-Kangevari, Hedayat Abbastabar, Foad Abd-Allah, and Ahmed Abdelalim. "Global Burden of 369 Diseases and Injuries in 204 Countries and Territories, 1990–2019: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2019." The Lancet 396, no. 10258 (2020): 1204-22.